

Fair Advice Financial **Carte** WEALTH MANAGEMENT INC.

RDSP (Registered Disability Savings Plan)

Disabled person who is eligible for Disability Tax Credit
And who is 49 years old or younger.
By contributing in an RDSP Plan he/she may be eligible to receive up to \$90,000 in government bonds & grants.

Contact: 647-951-7900

SUKHWINDER NAHAL CFP, CLU
www.fairadvicefinancial.com
9700 Hurontario St., Suite 308, Brampton, ON, L6Y 0P6

ਪੰਜਾਬੀ ਪੇਸਟ

Vol 18 *Issue 235

Monday, December 09, 2019

Award winning newspaper | Canadian Punjabi Post

Tel: 905-793-2202 | Fax: 905-793-2282 | news@punjabipost.ca

To view our online newspaper visit punjabipost.ca/epaper

THE ONLY DAILY PUNJABI NEWS

ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪੇਸਟ' Online ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹੋ

Best Insurance Rates
Auto Home Business
Dir: 647-400-2949
Discounts upto 35% on Auto & Home

Amanpreet S. Battu
Address: 1550 South Gateway Rd. Suite 220 Mississauga, ON L4W 5G6

NOW HIRING !!!
Life Insurance Critical Illness Ins Travel & Visitor Ins RESP & TPSA & RRSP Super Visa Insurance Mortgage Insurance Disability Insurance Funeral Insurance

SIMRAN SAINI
416.994.7272
www.allkindinsurance.com

INSURANCE
Home Auto
Business Trucking
Life Insurance Commercial
647-206-2452 Sukhwinder K Singh

CONNEX 7050A Bramalea Rd, Unit # 13, Mississauga, ON L5S 1T1

AUTO & HOME INSURANCE
Supervisa Insurance Life & Disability Critical illness RESP Visitor & Travel insurance (416-845-1352) Manwinder Mangal

Aaxel InsuranceBrokers Ltd. 1333 Kipling Dr. Unit # 11, Mississauga, ON L5B 0A2

JOSHI LAW OFFICE
Barrister, Solicitor & Notary Public
info@joshilawoffice.com | joshilawoffice.com
♦ Immigration
♦ Real Estate / Commercial Law
♦ Affidavit / Power of Attorney
6921 Steeles Ave. W. Unit 11, Etobicoke, ON
Rakesh M. Joshi B.A. LL.B 416-213-8600

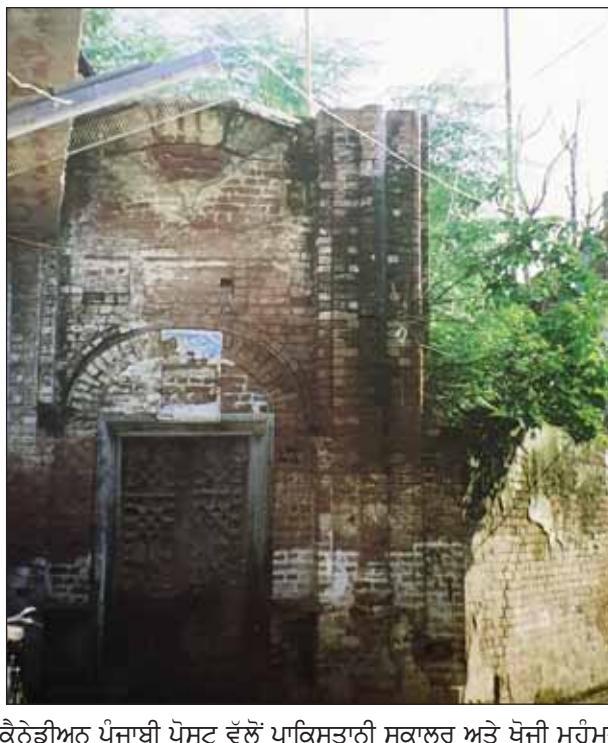
GOEL TRAVEL
Low Rates Best Service
TICKET STAFF
905.796.7500
900 Raylawson Blvd. Unit # 6, Brampton

Law Office of Aman Sharma
Real Estate - Commercial Lease
Business Purchase & Sale
Notarizations & Affidavits
Wills & Power Of Attorney
Fax: 905-913-2344 Tel: 905-913-2355
4515 Ebenezer Rd, Suite 211, Brampton, Ontario L6P2K7
Providing excellent quality legal services to our clients

PROTECT YOUR HOME FROM PESTS
Pest Control
100% Success rate for bed bug Treatment Low Rates/Excellent Pest Control Services
Free Home Inspection Call Today
Ranjit Sidhu Certified & Licensed Exterminator
BED BUG MATTRESS COVER ALSO AVAILABLE
Cell: 647.668.3944 | Office: 905.455.0648
info@atozpestcontroltoronto.com | www.atozpestcontroltoronto.com

KELLEY LAW OFFICE
Immigration Real Estate
Family Law Business Closing
Corporate Wills & Estate
Power of Attorney/Affidavit / Attestations
www.kelleylawoffice.ca
ਇਹੋ ਹਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਗੈਲੋਰੀ ਅਤੇ ਮੁਹੱਈਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਪਾਰਾਗ ਅਤੇ ਅਨੱਤਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਸਾਡਾ ਸੱਭਾਵ ਲਈ ਫੈਲਾਉਣਾ।
1200 Derry Road E, Shinder Kelley 905-362-0755
#15, Mississauga, ON L5T 0B3

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੱਕੀ ਸਾਹਿਬ, ਐਮਨਾਬਾਦ, ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬੀ ਪੇਸਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਕਾਲਰ ਅਤੇ ਥੋੜੀ ਮੁਹੱਈਆਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਕਾਈ ਸਾਡੀ ਵਾਲੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੋਵੇ।

ਕੰਜਰਵੇਟਿਵਾਂ ਨੇ ਇਕਨੋਮਿਕ ਅਪਡੇਟ ਮੁਹੱਈਆਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮੌਰਨਿਊ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ

ਓਟਵਾ, 8 ਦਸੰਬਰ (ਪੇਸਟ ਬਿਉਰੋ) : ਕੰਜਰਵੇਟਿਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਚਿੱਲ ਮੌਰਨਿਊ ਤੋਂ ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਲਦ ਤੋਂ ਜਲਦ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੰਡੀਆ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇਕਨੋਮਿਕ ਅਪਡੇਟ ਮੁਹੱਈਆਂ ਕਰਵਾਉਣ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣ ਕਿ ਬਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਸੁਤੁਲਿਤ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੁਤ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਕੰਜਰਵੇਟਿਵ ਐਮਧੀ ਤੇ ਵਾਇਨਾਂਸ ਕ੍ਰਿਟਿਕ ਪਿਏਰੇ ਪੋਲਿਵਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲਿਖਰਲ ਸਰਕਾਰ ਛੁੱਟੀਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿੱਤੀ ਅਪਡੇਟ ਮੁਹੱਈਆਂ ਕਰਾਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਤੁਲਿਤ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਕੰਜਰਵੇਟਿਵ ਐਮਧੀ ਤੇ ਵਾਇਨਾਂਸ ਕ੍ਰਿਟਿਕ ਪਿਏਰੇ ਪੋਲਿਵਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲਿਖਰਲ ਸਰਕਾਰ ਛੁੱਟੀਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿੱਤੀ ਅਪਡੇਟ ਮੁਹੱਈਆਂ ਕਰਾਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਤੁਲਿਤ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਕੰਜਰਵੇਟਿਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣ ਕਿ ਬਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਸੁਤੁਲਿਤ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਕੰਜਰਵੇਟਿਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣ ਕਿ ਬਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਸੁਤੁਲਿਤ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਕੰਜਰਵੇਟਿਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣ ਕਿ ਬਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਸੁਤੁਲਿਤ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਕੰਜਰਵੇਟਿਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣ ਕਿ ਬਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਸੁਤੁਲਿਤ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਕੰਜਰਵੇਟਿਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣ ਕਿ ਬਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਸੁਤੁਲਿਤ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਧਾ ਹੈ।

ਲਿਖਰਲ ਨੇ ਥੀਤੀ ਰੋਈਆਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ

NOW HIRING

LIGHT SPEED
Logistics Inc.

OUR FAMILY WELCOMES YOU

- | U.S. Singles – Dedicated Truck
- | Desirable Lanes to the U.S.
- | U.S. Teams – New Dedicated Truck
- | Canadian Teams – New Dedicated Truck
- | Comprehensive Company Benefits
- | Flexible Work Schedule

LIGHT SPEED HAS YOU COVERED

Steve Hunt **O** 905.696.0700 **x**7224 **C** 905.229.9011 **E** shunt@lslinc.com
6015 Kestrel Road, Mississauga, ONTARIO L5T 1S8

www.lslinc.com

Data everywhere.
No surprise charges
anywhere.

NEW

NATION-WIDE. NO ZONES.
TALK, TEXT & DATA PLANS
\$35/MO.

chatr
AUTHORIZED DEALER

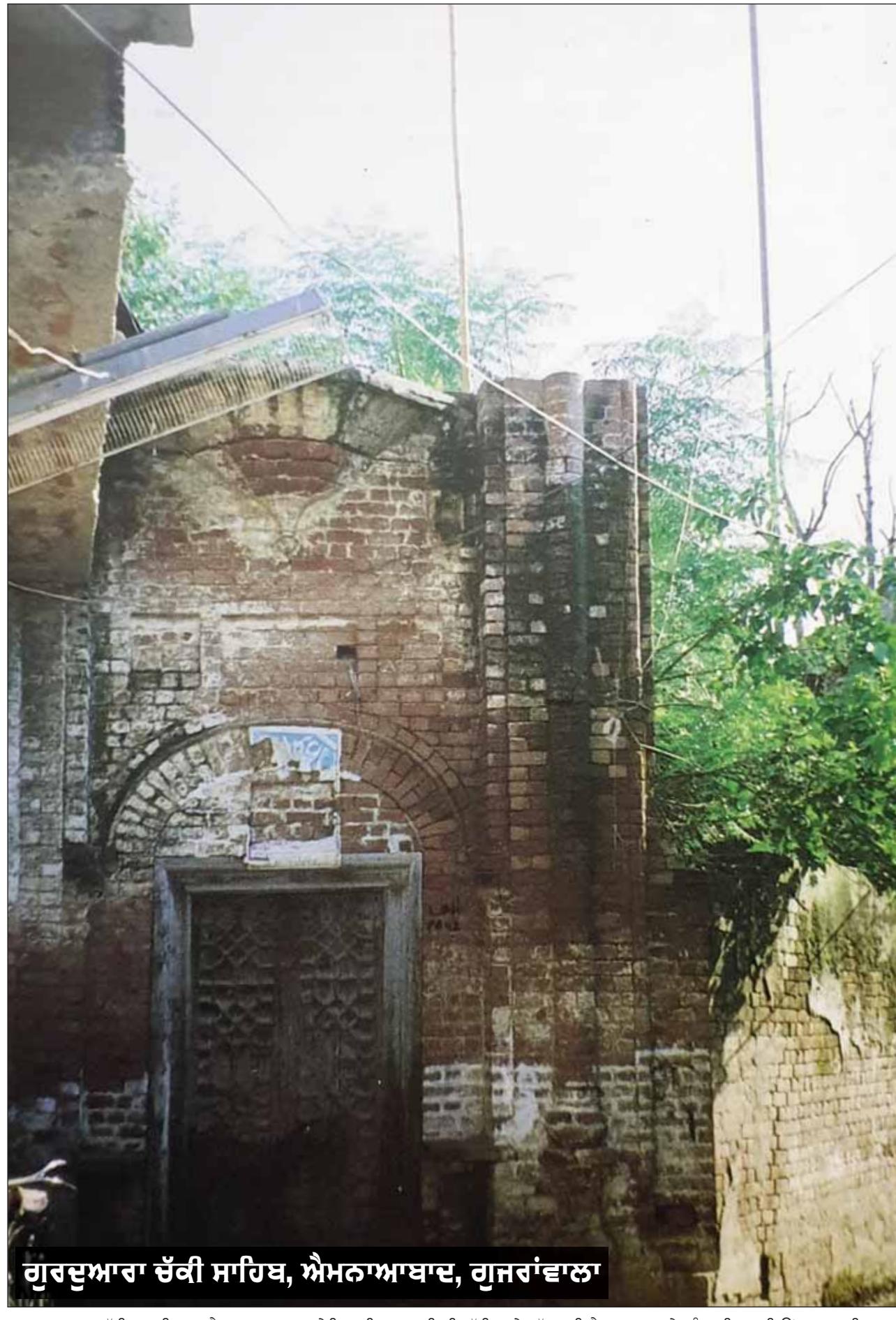
379 Main St. North, Brampton, ON
905-451-0379

2456 Lake shore Blvd W., Etobicoke, ON

ਫੌਜ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਵਿਸਾਰੀਆਂ ਨਾ ਜਾਣ

-ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ

ગુરદુਆરા ચંકી સાહિબ, ઐમનાઅબાદ, ગુજરાંવાલા

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੱਕੀ ਸਾਹਿਬ ਐਮਨਾਅਬਾਦ, ਗੁੱਜ਼ਰਾਂਵਾਲਾ ਸ਼ੁਹਿਨਸ਼ਾਹ ਬਾਬਰ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਜਦ ਸੰਮਤ 1578 ਨੂੰ ਸੈਦਪੁਰ (ਐਮਨਾਅਬਾਦ) ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਗਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਚੱਕੀ ਪੀਹਣ ਦੀ ਮਸ਼ੁਕਤ ਲਈ ਗਈ। ਸਰਕਾਰੀ ਅਹਿਲਕਾਰਾਂ ਨੇ

ਜੀ ਦੀ ਚੱਕੀ ਆਪੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ
ਕੇ ਬਾਬਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਉਹਨੇ
ਛੇ ਕੋਲ ਸੱਦ ਲਿਆ। ਉੱਥੇ ਉਹਨੇ
ਲੱਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਬਾਬਾ ਜੀ ਤੋਂ
ਹੋਇਆ। ਉਹਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ
ਤਾ ਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਦੂਜੇ ਕੈਦੀਆਂ
ਬਾਬਰ ਨੇ ਮੰਨ ਲਿਆ। ਇਉਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕਾਰਨ
ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕੈਦੀ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਉੱਤੇ
ਜਿੱਥੇ ਆਪ ਕੈਦ ਹੋ ਕੇ ਚੱਕੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ, ਬਾਅਦ
ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਵੀ
ਉਹੀ ਬਾਬਰ ਵੇਲੇ ਦੇ ਦੋ ਕਮਰੇ ਹਨ। ਨਿਸ਼ਾਨ
ਸਾਹਿਬ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਝੁਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। 14 ਘੁਮਾਉਂ
ਜਮੀਨ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ।

ਸੱਤ ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ
ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾ ਦਾ ਝੰਡਾ ਦਿਵਸ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ
ਪਹਿਲੀ ਇਹ ਯਾਦਗਾਰ ਦਿਨ 'ਪੋਪੀ
ਡੇਅ' ਵਜੋਂ ਹਰ ਸਾਲ 11 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ
ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਪੋਪੀਜ਼
ਨਾਂ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ
ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਜਨਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੇ
ਬਦਲੇ ਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਦਾਨ
ਦੀ ਇਹ ਰਕਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਬਕਾ
ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਖਾਤੇ
ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਉੱਜ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ
ਦਾ ਇਹ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਕਿ
ਇਸ ਫੰਡ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਭਾਰਤੀ
ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵਰਤਿਆ
ਜਾਵੇ।

ਵਿੱਚ ਜੰਗੀ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਕੌਂਝੀ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਅਤੇ ਸੈਨਿਕ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਔਖੀ ਘੜੀ ਵੇਲੇ ਹੀ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਖਤਰਾ ਟਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚਾ ਸਮਾਜ ਸਭ ਕੁਝ ਕਿਉਂ ਭੁਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਸਭ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪਰਵਾਰਾਂ/ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਖਾਤਰ ਸਦਾ ਦੀ ਨੀਦ ਮੌਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਰਾ, ਲਾਚਾਰ ਤੇ ਬਿਰਧ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਤੇ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਤ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਅਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਈਏ। ਲੋਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੈਨਿਕ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੇ ਔਕੜਾਂ ਭਰਪੂਰ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਠਿਨਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ, ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਤੇ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਾਸਤੇ 'ਟਰੇਨਿੰਗ ਕੈਪਸੂਲ ਕੈਪ' ਸਰਹੱਦੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਸਕੇ। ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਦਿਨ ਦੇ 24 ਘੰਟੇ ਅਤੇ ਹੈ। ਸਰਹੱਦ ਤੇ ਤਾਈਨਾਤ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ, ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ, ਘੁਸਪਾਈਆਂ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਮੇਂ ਹਰ ਸਾਲ ਐਸਤਨ 415 ਜਾਨਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਬਹੁਰਾਤ ਲਤਾਈ ਲਤਿਆਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਰ ਸਾਲ ਐਸਤਨ 5000 ਸੈਨਿਕ ਨਾਕਾਰਾ/ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੋਸ਼ਟਿੰਗ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਪੁਲਸ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਜਤ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਛੱਡੋ, ਫੌਜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੁੱਖ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ।

ਨੌਕਰੀ ਸਮੇਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਕਿੱਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤਣਾਓ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਆਚਿਨ ਵਰਗੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਭਾਅ ਚਿੜਚਿੜਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖੁਦਕਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਸੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਸਦਕਾ ਕਈ ਸੈਨਿਕ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨ ਤੱਕ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਚਿੱਤਾਜਨਕ ਵਿਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਰਦੀਧਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਖਾਤਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਧੱਕੇ ਖਾਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਲੋਹਾ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਅਗਰ ਕੋਈ ਸੈਨਿਕ

ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੱਥ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਕੀ ਸਰਜੀਕਲ ਅਤੇ ਏਅਰ ਸਟਾਈਕ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮੁੱਦੇ ਕਦੀ ਵਿਚਾਰੇ ਹਨ?

ਅਗਲੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਵਾਜਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਜੇ ਲੜਨੀ ਪਈ ਤਾਂ ਇਹ ਪਿਛਲੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਲਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਰਹੱਦੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘਸਮਾਨ ਦਾ ਯੁੱਧ ਆਨੰਤ ਆਕਾਸ਼-ਸਮੰਦਰ ਤੱਕ ਵੀ ਪਹੁੰਚੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਐਟਮੀ ਹਾਈਆਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਂਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੂਝੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿਠਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਸੈਨਿਕ ਵਰਗ ਦੀ ਭਲਾਈ ਕੌਮੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਾਸਤੇ ਕੌਮੀ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੌਮੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੇਤਾਂ ਅਤੇ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਸਕਣਾ। ਵੋਟਾਂ ਬਟੋਰਨ ਵੇਲੇ ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾਂ ਜ਼ਬਾਨੀ

ਹਫਤੇ ਦੇ ਸੱਤ ਦਿਨ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਡਿਊਟੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਦੇਸ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬੈਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਫੌਜੀ ਨੂੰ 24 ਸਾਲ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੌਰਾਨ ਤਕਰੀਬਨ 18 ਸਾਲ ਪਰਵਾਰ ਤੋਂ ਅੱਲੱਗ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੱਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫੌਜ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਤੱਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਿਲਸਲੇ ਵਿੱਚ 350 ਫੌਜੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਐਫ ਆਈ ਆਰ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਲਾਮੀ ਵਾਇਦੇ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ, ਕਮੇਟੀਆਂ/ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੀ ਬੈਠੇ ਪਰ 'ਇੱਕ ਰੈਂਕ ਇੱਕ ਪੈਨਸ਼ਨ' ਦੀਆਂ ਉਣਤਾਈਆਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰੀਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਦਕਾ ਅਸੀਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿਖ ਦਾ ਖੇਡਲਾ ਖੁਲਾਸਾ ਅਤੇ ਭਾਈਤ ਵਿੱਚ ਦੇਗਾਕਾਰੀ ਦਾ ਕਿੱਸਾ

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੰਨ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਹਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾਕਟਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਰਦੇ ਵੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਹੱਥ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪਈ ਅਤੇ ਹਰ ਵੱਖੋਂ-ਵੱਖ ਅਰਸ਼ ਕੱਢ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗਿਆਨੀ ਜੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਾਜੀਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਦਿਓ। ਅੱਗੋਂ ਉਸ ਨੇ ਜਦੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਨ ਵੇਲੇ ਹੀ ਨਹਿਰੂ-ਗਾਂਧੀ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਨਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਣੀ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਰਾਜੀਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਉੱਤੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਅਮਨ-ਕਾਰ੍ਬੂਨ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਖਾਨਦਾਨੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਰੁਣ ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਹੱਥ ਸੀ ਅਤੇ ਅਰੁਣ ਨਹਿਰੂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਉਹੋ ਕਝ ਹੁੰਦਾ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਗੱਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਕੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਵਾਂ ਵਿਵਾਦ ਛੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੁਅਤੇ ਪਾ ਚੁੱਕਣ ਪਿੱਛੋਂ ਇਹੀ ਅਰੁਣ ਨਹਿਰੂ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਖਾਤਰ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਜਾਂ ਜੁਤਿਆ ਸੀ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਪਤਤਾਲ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਚੱਕਰਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂਅ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਸਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਬਣਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਏਡੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੇਦੋਸ਼ੇ ਲੋਕ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਮਾਰੇ ਵੀ ਬੁਰੀ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿੰਦਾ ਸਾਡ ਕੇ ਜਾਂ ਹੋਰ
ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਤੜਫਾ ਕੇ ਸਨ, ਦੇ
ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ
ਬਣੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ
ਵਿਹਾਰ ਸਿਰੇ ਦਾ ਨਿੰਦਾ ਜਨਕ ਸੀ।
ਉਸ ਨੇ ਕਤਲੇਅਮ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਈ
ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਉੱਤੇ
ਅਫਸੋਸ ਜਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਇਹ
ਕਹਿ ਛੱਡਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਜਬ ਕੋਈ
ਬੜਾ ਪੇੜ ਗਿਰਤਾ ਹੈ ਤੇ ਧਰਤੀ
ਹਿੱਲਤੀ ਹੀ ਹੈ।' ਇਹ ਇਸ ਖੂਨੀ
ਕਾਂਡ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ
ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ। ਇਸ ਵਹਿਸ਼ੀਪੁਣੇ ਅੱਗੇ
ਜੇ ਕੋਈ ਅਤਿੰਕਾ ਲਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਤਾਂ
ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਲਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ
ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲੀਡਰ ਅੱਗੇ
ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ
ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੱਡਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਸੀ
ਕਿ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਵੀ ਹੋ
ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ
ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਰਜਕਾਰੀ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਚੁਣਣ ਵਾਸਤੇ
ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਫੰਗ ਵਰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਸੀ, ਕਿਸੇ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਉਸ
ਨੂੰ ਅਹੁਦਾ ਦੇ ਚਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ
ਗੈਰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਵਿਹਾਰ ਕਾਰਨ
ਭਰੇ-ਪੀਤੇ ਸਾਰੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਉਸ
ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਪਾਈ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਦਿੱਲੀ
ਸੜਕੀ ਪਈ ਵੇਖ ਕੇ ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਸੀ
ਪੀ ਆਈ ਦੇ ਓਦੋਂ ਦੇ ਆਗੂ
ਰਾਜੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਨੇ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ
ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਚੌਧਰੀ
ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ
ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਫੌਜੀ ਰਾਜ-ਪਲਟਾ ਵੀ ਹੋ
ਜਾਵੇ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਗਾਸਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਅਤੀ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਲਈ ਕਹੀਏ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਲਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁਝ ਸਲਾਹ ਕਰ ਕੇ ਜਾ ਕੇ ਮਾਰ-ਧਾੜ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹਣ ਲਈ ਇੰਦਰ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਜੀਂ, ਸਾਡੀ ਗੱਲ ਵਾਲਾ ਵੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹਰ ਬਣੈ ਦਫ਼ਤਰ ਵਾਲੇ ਰਜਿਸਟਰ ਲਿਖੀ ਅੱਜ ਵੀ ਹੈ।

ਖਾਲ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮ ਕੇ ਮਨਮੋਹਨ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਗਦਿਸ਼ ਰਾਓ ਸਿਰ ਹੋ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਕਤਲੇਅਮ ਵਾਲੇ ਖੂਨੀ ਵਕਤ ਤੋਂ ਪੈਂਤੀ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ 'ਖੁਲਾਸਾ' ਕਰ ਕੇ ਸਨਸਨੀ ਮਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਉੱਤੇ ਬੈਠਿਆਂ ਕਦੀ ਉਸ ਵਕਤ ਦਾ ਦਰਦ ਸੀਨੇ ਵਿੱਚ ਲਈ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਜਿਹਤਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਉਹ ਫਰਜ਼ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੀ ਚੇਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ। ਦਿੱਲੀ ਕਤਲੇਅਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਜਸਟਿਸ ਰੰਗਾਨਾਬ ਮਿਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੇ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਦੇ ਰਹੇ, ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਤੱਕ ਉਸ ਦੌਰ ਵਾਸਤੇ ਦੋ ਮਹਾਂ-ਪਾਪੀ ਮੰਨ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ, ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕਦੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬੋਲੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤੇ ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ ਸੀ।

ਹੋਰਨਾਂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚੁਪ ਕਿਉਂ ਕੀਤੇ ਰਹੇ ਸਨ? ਰਾਜਪਾਲੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਵਸੋਂ ਨਾਲੋਂ ਢਾਈ ਗੁਣੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅੱਜ ਵੀ ਹਨ, ਓਦੋਂ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਅੱਖੀ ਘੜੀ ਚੁਪ ਕਿਉਂ ਕੀਤੇ ਰਹੇ ਸਨ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕੁਝ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਤੇ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਿਆ, ਪਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਜੂਰਗ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ, ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਵਕਤ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਉਰਦੂ ਲੇਖਕ ਦੇ ਕੋਲ ਲੈ ਗਏ। ਸਵਾਲ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਬਜੂਰਗ ਲੇਖਕ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਦੋਪਹਿਰ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਾਂ ਤੇ ਜਵਾਬ ਉਰਦੂ ਵਾਲੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਆਜਾਦ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲਾ ਵੱਡਾ ਦੁਖਾਂਤ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ 1969 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਦੂਸਰਾ ਵੱਡਾ ਕਾਂਡ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਰਾਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ 1980 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਪੁਲਸ ਪੀ ਏ ਸੀ ਨੇ ਚਾਰ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਤੀਸਰਾ ਕਾਂਡ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਤੋਂ ਮਸਾਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਭਿੰਡੀ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੌਣੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਇਸੇ ਲਈ ਚੁਪ ਕੀਤੇ ਰਹੇ ਤੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਕੁੱਟ ਖਾਈ ਗਈਆਂ। ਉਸ ਉਰਦੂ ਲੇਖਕ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਾਨੂੰ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕੀਆਂ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਭੁੱਲਣੀਆਂ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਲੋਕਾਂ ਸਿਆਸਤ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚੁਣ ਕੇ ਅਤੇ ਕਦੀ ਦੂਜੀ ਬਾਰੇ ਮਿਥ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਪਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਫਿਰ ਦੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਕਾਂਡ ਉਸ ਉਰਦੂ ਲੇਖਕ ਨੇ ਯਾਦ ਕਰਵਾਏ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕਦੇ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨੇ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਤਿੰਨਾਂ ਹੀ ਬਾਂਵਾਂ ਉੱਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਰਾਜ ਸੀ, ਭਾਜਪਾ ਕਿਸੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਜਾਣ ਜੋਗੀ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ। ਉਸ ਲੇਖਕ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਤਲੇਅਮ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸਬਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਵੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਵੀ ਸਾਰੀਆਂ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਜੇ ਇਹ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ‘ਡੂਬੇਗੀ ਕਿਸਤੀ ਤੋਂ ਡੂਬੇਂਗੇ ਸਾਰੇ, ਨਾ ਤੁਮ ਹੀ ਬਚੋਗੇ, ਨਾ ਸਾਥੀ ਤੁਮਾਰੇ’। ਇਹੋ ਗੱਲ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪਈ।

ਖਨਾ

Monday, December 09, 2019

ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ

CANADIAN PUNJABI POST

11

ਹਿਮਾਚਲ ਵਿੱਚ
ਆਯੁਰਵੈਦ ਘੋਟਾਲੇ ਦੀ
ਵਿਜੀਲੈਸ ਜਾਂਚ ਹੋਵੇਗੀ

ਸਿਮਲਾ, 8 ਦਸੰਬਰ (ਪੋਸਟ ਬਿਊਰੋ) - ਆਯੁਰਵੈਦ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗੀ ਮਸੀਨਹੀ ਖ਼ਰੀਦਣ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਘੋਟਾਲੇ ਵਿੱਚ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵਿਜੀਲੈਸ ਜਾਂਚ ਕਰਾਏਗੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਜਾਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਹਸਪਿਰਪੁਰ ਦੋਵੇਂ ਸਿਮਲਾ ਮੁਠਲੇ

ਦੇ ਬਾਅਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੈਰਾਮ

ਠਾਕੁਰ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ

ਅਹਿਮ ਥੈਨਕ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ

ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਤੱਕ ਹੋਈ ਵਿਭਾਗੀ

ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਅਸਿਤਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਿਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ

ਕੇਸ ਦੀ ਵਿਜੀਲੈਸ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣ

ਦੇ ਲਈ ਕਿਹਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ

ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਜੀਲੈਸ ਜਾਂਚ ਦੇ ਲਈ

ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੀਤੀ

ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ।

ਆਯੁਰਵੈਦ ਘੋਟਾਲੇ 'ਚ ਸਰਕਾਰ

ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ

ਪਹੁੰਚ ਸਕੀ। ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਧਾਨ

ਸਭਾ ਦਾ ਸਰਦ ਤੁੰਤ ਸੈਸ਼ਨ ਨੂੰ

ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ਸੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ

ਵਿੱਚ ਵਿਹੜੀ ਧਿਰ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ

ਵੱਡਾ ਮੁੱਢਲਾ ਨਾ ਬਾਣੇ, ਇਸ ਨੂੰ

ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ

ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਵਿਜੀਲੈਸ ਜਾਂਚ

ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਵੀਸ਼ੀਆਂ ਦੇ

ਖ਼ਲਾਫ਼ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਅਤੇ ਇਸ

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ

ਬਾਅਦ ਮਸੀਨਹੀ ਖ਼ਰੀਦੀਂ ਦੇ

ਲਈ ਇਸਤੇ ਮਾਮਲੇ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਕੀਤ

ਵਿਧਾਇਕ ਉਤੇ ਹਮਲੇ
ਬਾਰੇ ਅਕਾਲੀ ਕੌਸਲਰ
ਦੇ ਪਤੀ ਸਮੇਤ ਪੰਜ
ਗੁਫ਼ਤਾਰ

ਮੋਗਾ, 8 ਦਸੰਬਰ (ਪੇਸਟ ਬਿਊਰੋ)-
ਬਾਰੇ ਸਿਟੀ ਦੱਖਾਈ ਵਿੱਚ ਧਮਕੇਟ
ਤੋਂ ਕਾਗਜ਼ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਜੀਤ
ਸਿੰਘ ਕਾਕ ਲੋਹਗੜ੍ਹ 'ਤੇ ਹਮਲਾ
ਕਰਨ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੜੀ ਦੀ ਭੱਨ-
ਡੱਤ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਪੁਲਸ ਨੇ
ਕਸ਼ਮਾ ਕੋਟ ਈਸੇ ਖਾਂ ਨਗਰ ਪੰਥਾਇਤ
ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਮਹਿਲਾ ਕੌਸਲਰ ਦੇ ਪਤੀ
ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਮੁੜਮਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਤਿਆ ਹੈ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਜੱਜ ਦੀ ਆਲਾਤ
ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਫ਼ਤਾਰ
ਮੁੜਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਬੰਬੀ,
ਗੁਰਵੀਂਦਰ ਸਿੰਘ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਤੋਂ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਨ।
ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲਸ ਨੇ ਇਕ
ਨਿਹੰਗ ਸੱਤੋਂ 25 ਰੋਂ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੀ
ਸ਼ਾਖਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇੱਗੇ ਉਤੇ
ਬਹੁਤੇ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਕੀ
ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਉਠੇ ਇੱਟਾਂ ਨਾਲ ਪਥਰਾ
ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹਨ। ਗੁਫ਼ਤਾਰ
ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਅਕਾਲੀ ਮਹਿਲਾ
ਕੌਸਲਰ ਦਾ ਪਤੀ ਹੈ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ
ਪੁਲਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ
ਸਿਆਸੀ ਦਿਵਾਨ ਹੋਣ ਰੰਗਿਸ਼ ਕਾਰਨ
ਗੁਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਇਸ
ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ।
ਪੁਲਸ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਗਜ਼ੀ
ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਕ ਦੇ
ਡਰਾਈਵਰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਵਾਡੀ
ਬਾਘਪੁਰਾ ਦੇ ਕਿਅਨ ਉਤੇ ਦਰਜ
ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੜਮਾਂ ਦੀ
ਸ਼ਾਖਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੂਸਰੇ ਚਲਾਣ ਦਾ ਹਿੱਸਾ

ਫਰੀਦਕੋਟ, 8 ਦਸੰਬਰ (ਪੇਸਟ
ਬਿਊਰੋ)- ਬਰਗਾਡੀ ਦੇ ਬੇਅਦਵੀ
ਕੋਟਕਪੁਰਾ ਗੋਲੀ
ਕੌਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੋਟਕਪੁਰਾ ਗੋਲੀ
ਕੌਨ ਵਿੱਚ 15 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਐਸ ਅਈ
ਟੀ ਨੇ ਸਪਲੈਮੇਟੀ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼
ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਧਿਕ
ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਡੇਰਾ
ਸੌਦਾ ਸੌਦਾ ਸਿਸਤਮ ਦੇ ਮੁਖੀ ਗੁਰਜੀਤ
ਕਾਮ ਰੀਮ ਬਾਰੇ ਬਾਂਡਿੰਡਾ ਵਿੱਚ ਕੇਸ
ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਦ
ਕਰਨ ਤੱਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ
ਗਈ ਹੈ। ਨਾਲ ਚਲਾਨ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨੀ
ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਉਸ ਪੰਤ ਨੂੰ ਵੀ
ਮੁਲ ਰੂਪ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰਗੜ ਹਸਪਤਾਲ ਵਰਗੀਕੋਟ ਸਮੇਤ
ਹੋਰ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਦੀ
ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪੇਸ਼ ਅਤੇ
ਘਟਨਾਕ ਰੂਪ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਖੀ
ਦੇ ਸੱਜੇ ਪੇਸ਼ ਅਤੇ ਘਟਨਾਕ ਰੂਪ ਨੂੰ ਵੀ
ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਅਈ ਜੀ ਕੁੰਵਰ ਵਿੱਚ
ਪ੍ਰਤੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਾਲ ਚਲਾਨ
ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਤਾਜ ਕੀਤਾ ਸੀ,
ਪਰ ਆਲਾਲ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਇਹ
ਅਭਜੀ ਰੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ
ਅਭਜੀ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪੇਸ਼ ਅਤੇ ਘਟਨਾਕ
ਦੇ ਸੱਜੇ ਪੇਸ਼ ਅਤੇ ਘਟਨਾਕ ਦੇ
ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਅਈ ਜੀ ਕੁੰਵਰ ਵਿੱਚ
ਪ੍ਰਤੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਾਲ ਚਲਾਨ
ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਤਾਜ ਕੀਤਾ ਸੀ,
ਪਰ ਆਲਾਲ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਇਹ
ਅਭਜੀ ਰੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ
ਅਭਜੀ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪੇਸ਼ ਅਤੇ ਘਟਨਾਕ
ਦੇ ਸੱਜੇ ਪੇਸ਼ ਅਤੇ ਘਟਨਾਕ ਦੇ
ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਅਈ ਜੀ ਕੁੰਵਰ ਵਿੱਚ
ਪ੍ਰਤੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਾਲ ਚਲਾਨ
ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਤਾਜ ਕੀਤਾ ਸੀ,

ਬੇਟੀ ਦੀ ਉਤੀ ਡੋਲੀ, ਪਿਤਾ ਦੀ ਅਰਥੀ

ਕਪੂਰਥਲਾ, 8 ਦਸੰਬਰ (ਪੇਸਟ
ਬਿਊਰੋ)- ਰਮਾਡਾ ਪੈਲੇਸ ਤੋਂ ਵਿਆਹ
ਸ਼ਾਖਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

JOBS! JOBS! JOBS! JOBS! JOBS!

General Labour/ Unloader/ Window Assemblers & Machine Operators/Drivers (AZ/DZ/G)/ Forklift , Office Jobs, Electrician, Mechanic

- Full time/Part time workers Needed
- ਵਿੱਡੋ, ਸੈਟਲ, ਬੇਕਰੀ ਕੰਮਪਨੀਆਂ
- ਸਿਨ ਨੰਬਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ
- ਇਨ, ਦੁਪਿਹਰ ਤੇ ਰਾਤ ਦਾ ਕੰਮ Available

2355 Derry Rd E, Unit#20, 2nd Floor, Mississauga Torbram/Derry intersection Manjit: 416.477.3344

HONESTY, RELIABILITY, COMMITMENT
SELL FOR MORE BUY FOR LESS
1 yr Home Warranty
Free valuation & Lowest Commission
OPEN HOUSE UNTIL SOLD
HIGHER STANDARDS FIVE STAR CERTIFIED TEAM
HIRA RANDHWA Broker 416.319.0551 HiraRandhawa@yahoo.ca BHUPENDRA DHILLON Sales Representative 647-896-1877 Dhillonbhupendra@hotmail.com

For SUPER-VISA INSURANCE, TRAVEL INSURANCE RESP Call: 416-319-0551

ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰਵਾਨਾ ਹੋਇਆ। ਰਿਸਤੇਡਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਪੈਲੇਸ ਤੋਂ ਘਰ ਜਾ ਰਹੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਪੈਲੇਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬੰਸ ਨੇ ਟਰਕਰ ਮਰ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਦੇ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਜੀ ਮੈਕੇ 'ਤੇ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਲੋਕ ਜਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਜਖਮੀ ਜੈਦੀਪ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਮਰਜੀਤ ਦੀ ਲੜਕੀ ਦਾ ਕੱਲੂ ਨੂੰ ਜ਼ਲੰਘਰ ਰੋਡ ਦੇ ਰਾਮਡਾ ਪੈਲੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕਰੀਬ ਹੋ ਵਾਤੇ ਬੇਟੀ ਦੀ ਡੋਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਮਰਜੀਤ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛ ਮੁਹਰ ਲਈ

੧ੴ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਾਹਿਬ

ਆਪ ਸਮੁਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਦਮਦਮੀ
ਟਕਸਾਲ ਦੇ 14ਵੇਂ ਮੁਖੀ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਗਿਆਨੀ ਜਰਨੈਲ
ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਾਲਸਾ ਤਿਨਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾਤਾ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ
ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ ਹਨ ਉਹਨਾਂ
ਦੇ ਨਮਿਤ ਅਰੰਭ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ੍ਰੀ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਦਿਨ
ਐਤਵਾਰ, 8 ਦਸੰਬਰ ਦੁਪਿਹਰ 1:30 ਵਜੇ ਤੋਂ 3:30 ਵਜੇ
ਦਰਮਿਆਨ ਪੈਣਗੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਗੀ ਢਾਡੀ ਅਤੇ
ਕਥਾਵਾਚਕ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤ ਵਿਚਾਰਾ ਦੁਆਰਾ
ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ।

ਵਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜੋਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਭਾਈ ਇੰਦਰਜੀਤ
ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਈਸਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰੀਵਾਰ

135 SUN PAC BLVD.
BRAMPTON, ON L6S 5Z6
ਗੁਰੂਘਰ : 905-790-1415

CLASSIFIEDS

Starting at just \$10
ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਐਡ ਦੇਣ ਲਈ
ਕਾਲ ਕਰੋ: 905-793-2202

Honesty, Reliability, Commitment
SELL FOR MORE BUY FOR LESS
1 yr Home Warranty
Free valuation & Lowest Commission
OPEN HOUSE UNTIL SOLD
HIGHER STANDARDS FIVE STAR CERTIFIED TEAM
HIRA RANDHWA Broker 416.319.0551 HiraRandhawa@yahoo.ca BHUPENDRA DHILLON Sales Representative 647-896-1877 Dhillonbhupendra@hotmail.com

For SUPER-VISA INSURANCE, TRAVEL INSURANCE RESP Call: 416-319-0551

ਫੈਨਸਾਂ ਜਾਂ ਘਰਾਂ ਦੇ
ਰੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੋ
ਨਾਂ, ਇਕੋ ਨੰ:
647 202 7902 ਜਾਂ 647 794 6514
8 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ। ਵਾਸਿਸ਼ ਰੋਟ ਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕੰਮ
ਰੋਟ: \$14/ਘੰਟਾ

ਟੱਕ ਤੇ ਟ੍ਰੇਲਰ ਰਿਪੇਅਰ ਸ਼ਾਪ
ਨੂੰ ਮਕੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
• 6 ਦਿਨ ਕੰਮ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਨੀਵਰਾ • Biweekly payment
• Homely Environment • ਵਧੀਆ ਤਨਖਾਰ
Minimum 1 year experience & Trained mechanic
ਵਧੀਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:
647.898.4042/416.505.6857
(Call from 9am to 6pm)

amar INTERMODAL • TRANSPORT • STORAGE
HIRING DRIVERS for Ontario and Montreal
Owner Operators Drivers
1 Year Prior Experience
Flexible in time
Good Salary

Lanes
Toronto local work
Montreal local work
Montreal Toronto highway work
7290 Major Mackenzie Drive Kleinberg, Ont. L0J 1C0

Call for Free Estimates
A-1 RENOVATION GTA INC.
416-456-1462 OVER 15 YEARS OF SERVICE
Professionals in Completing Basements within 3 Weeks
Services:
• Complete Basement
• Tiles
• Bathrooms
• Plumbing
• Laminate
• Hardwood Floor
• Painting
info@renovationgta.com www.renovationgta.com
A-1 RENOVATION GTA INC.
22 Listcreek Road, Brampton L6P 2n6

GF1 SECURITY GUARD TRAINING
Job Guaranteed after completion of the training
■ Ministry of Community Safety and Correctional Services approved. ■ We speak English, Hindi, Punjabi & Urdu.
■ Training by Professional Instructors. First Aid & CPR certification included. ■ Limited time offer:\$199/-
We Also Provide All Level's of First Aid & CPR Training
• Emergency First Aid & CPR Level's A.B.C
• Standard First Aid & CPR Level's A.B.C.H.C.P
• Stay at Home Course
• Baby Sitting Course
• Little Rescuers
H.O: 1332 Khalsa Dr, Unit 3,2nd Floor,Mississauga, L5S 1W5
(Near Dixie Gurdwara)
647-710-7760 Email: info@gf1security.com Web: www.gf1security.com

REVIVITORS
CANADIAN RED CROSS
Training Partner
HOMELIFE SILVERCY
Realty Inc. Brakage
Each-Office Independently Owned & Operated
Kulwinder Chhina
SALES REPRESENTATIVE
647.293.2327
www.Kulwinderchhina.com

Tri-City Number 1 Tri-City agent in Canada on basis of sales volume 2015
ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ 31 ਸਾਲਾਂ ਤਜਰਬੇ ਵਾਲੇ
◆ Free Evaluation of your Property
◆ Special Packages for First Time Buyer
◆ Arrangement of Low Mortgage rate Lawyer
◆ Arrangement of Home Inspection
31 Melanie Dr. Unit #4 Brampton, ON L6T 5H8
FOR SALE
\$1,279,900
Mcvean / Castlemore
3550 ਸੁਕੇਅਰ ਭੱਟ ਵਿੱਚ ਬਟਿਆ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੋਹਣਾ 4+1 ਬੈਡਰੂਮ + 5
ਵਾਸਤੂ ਦਾ ਫੀਲਡ, ਭੱਲ ਸਟੋਰੀ ਘਰ, 9 ਫੁੱਟ ਸਿੱਲਿੰਗ, ਕਸ਼ਮ ਕਿਚਨ
ਕੁਆਰਟਸ ਕਾਊਨਟਰ ਟਾਪ ਗੈਸ ਸਟੋਰੇ ਅਤੇ ਸਿੱਲਿੰਗ ਇਨ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਘਰ
ਵਿੱਚ ਗਰਡਿੱਡ ਫੱਲੇ, ਤਾਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ਼ੇਨਲਜ਼ ਫੱਲੇ ਧੋਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਨ
ਫੱਲੇ ਲਾਂਡਗੀ, ਵਰਗ ਲਾਨ ਤੋਂ ਨਵਾਂ ਘਰ। ਭੱਲੀ ਫਿਨਿਸ਼ ਬੇਸਮੈਂਟ ਹੈ।

Avtar Singh Tiwana
Sales Rep.
Darcel/Brandon Gate
\$129,900
Niagara Falls Ontario
FOR SALE
\$3,249,000
FOR SALE
\$1,279,900
Mcvean / Castlemore
3550 ਸੁਕੇਅਰ ਭੱਟ ਵਿੱਚ ਬਟਿਆ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੋਹਣਾ 4+1 ਬੈਡਰੂਮ + 5
ਵਾਸਤੂ ਦਾ ਫੀਲਡ, ਭੱਲ ਸਟੋਰੀ ਘਰ, 9 ਫੁੱਟ ਸਿੱਲਿੰਗ, ਕਸ਼ਮ ਕਿਚਨ
ਕੁਆਰਟਸ ਕਾਊਨਟਰ ਟਾਪ ਗੈਸ ਸਟੋਰੇ ਅਤੇ ਸਿੱਲਿੰਗ ਇਨ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਘਰ
ਵਿੱਚ ਗਰਡਿੱਡ ਫੱਲੇ, ਤਾਜ

ਬਲਵੰਡ ਗਾਂਧਗੀ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲੀ ਦੇ ਸਾਕ ਦੀ ਯੋਸ਼ਕਸ਼

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮਖੌਲ ਵਜੋਂ, 1967 ਵਿਚ ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਲੀ ਦਾ ਸਾਕ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਮੈਂ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਸਾਂ। ਕਰਾ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵੀ ਉਹੀ ਹੋਣੀ ਸੀ ਜੋ ਗਾਰਗੀ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਜੀਨੀ ਗਾਰਗੀ ਵਾਂਗ ਐਲਿਆਬੈਥ ਸੰਯੁ ਬਣੀ ਉਹਦੀ ਭੈਣ ਵੀ ਮੁੜ ਅਮਰਿਕਾ ਭੱਜ ਜਾਂਦੀ। ਗਾਰਗੀ ਨੇ ਤਾਂ 'ਨੰਗੀ ਧੁੱਪ' ਵਿਚ ਵਿੱਡ ਨੰਗਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਸ਼ਗਮ ਦੇ ਮਾਰੇ ਮੈਥੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣਾ।

ਐਤਕੀਂ ਇਕ ਰਾਤ ਮੈਂ ਪੱਤਰਕਾਰ
ਨਵਦੀਪ ਗਿੱਲ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਪਿੰਡ
ਸ਼ਹਿਣੇ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਸਵੇਰੇ ਉਸ ਨੇ ਉਹ
ਨਹਿਰੀ ਕੋਠੀ ਵਿਖਾਈ ਜਿਥੇ ਗਾਰਗੀ
ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉੱਦਣ ਨਿੰਦਰ
ਘੁਗਿਆਣੀ ਵੀ ਨਾਲ ਸੀ। ਆਸੀਂ
ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਉਸ ਕੋਠੀ ਦੇ ਅੰਦਰ
ਬਾਹਰ ਫਿਰਦੇ ਆਲਾ ਦੁਆਲਾ
ਨਿਹਾਰਦੇ ਰਹੇ। ਕੋਠੀ ਦਾ ਰਕਬਾ ਪੰਜ
ਛੇ ਏਕੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ
ਗਾਰਗੀ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਵਜੋਂ ਪਿਕਨਿਕ
ਸਪਾਟ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦੈ। ਨਾਲ
ਨਹਿਰ ਵਗਦੀ ਹੈ, ਨੇੜੇ ਹੀ ਵੱਡੀ
ਸੜਕ, ਝੁੰਮਦੇ ਹੋਏ ਰੁੱਖ, ਪੈਲੀਆਂ ਦੇ
ਹੁਲੁਰੇ, ਕਮਾਦਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਸ,
ਦਿਸਹੱਦਿਆਂ ਤਕ ਵਿਛੀ ਹਰਿਆਵਲ,
ਸਰਫ਼ਾਂ ਦੇ ਪੀਲੇ ਛੁੱਲ, ਘੁੱਲਤੀਆਂ ਦੀ
ਖੁਸ਼ਬੰਧ, ਕੋਲ ਵੱਸਦਾ ਪਿੰਡ ਸ਼ਹਿਣਾ,
ਸ਼ਹਿਰੀ ਰੌਲੇ ਗੋਲੇ ਤੋਂ ਹਟਵਾਂ ਬੜਾ

ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਅਨਪੜ੍ਹ ਸੀ ਤੇ ਮਸਾਂ ਵੀਹੀ
ਤੀਕ ਗਿਣਨ ਜਾਣਦੀ ਸੀ। ਘਰ ਵਿਚ
ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ
ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੂਰਤਾਂ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇਖੀ
ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਬਿੱਲੀ ਤੇ
ਕੁੱਕੜ ਅਸਲੀ ਜਾਪੇ। ਮੈਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੋਂ
ਘੱਟ ਹੀ ਪਢਿਆ। ਮੇਰੀ ਬਹੁਤੀ
ਤਾਲੀਮ ਮੇਰੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ
ਤੋਂ ਸੀ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਰੱਣਕ ਸਿੰਘ
ਡਾਕੂਆਂ ਤੇ ਰਾਜ ਕਮਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ
ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਾਉਂਦਾ। ਚਰਖੇ
ਕੱਤਦੀਆਂ ਤੀਵੀਆਂ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੀਆਂ
ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਉਤੇ ਕਾਲੀ ਮਰਾਸਣ
ਛੋਲਕੀ ਵਜਾਉਂਦੀ, ਨੱਚਦੀ ਹੋਈ
ਗਾਉਂਦੀ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਉਤੇ ਕੀਰਨੇ
ਪਾ ਕੇ ਸਿਆਪਾ ਕਰਾਉਂਦੀ। ਸਭ ਤੋਂ
ਵੱਧ ਸਿੱਖਿਆ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਤੋਂ ਲਈ
ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਗਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ
ਬਲਦੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਸਨ।

ਸ਼ਾਤਮੀ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਸੌਲੀ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸਾਹ-ਹਤਕ ਮੇਲਾ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦੇ ਤਿਵੇਂ ਇਸ ਉਜਾੜ ਪਈ ਨਹਿਰੀ ਕੋਠੀ ਨੂੰ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਬਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾ ਕੇ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਸਿਰਜ ਕੇ, ਸਾਹਿਤਕ, ਨਾਟਕੀ ਤੇ ਹੋਰ ਜਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮੇਲੇ ਮਨਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬਲਵੰਤ ਦਾ ਪਿਤਾ ਸਿਵ ਚੰਦ ਦੂਜੀ ਆਲਮੀ ਜੰਗ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਨਹਿਰੀ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਤਾਰ ਬਾਬੂ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡੇ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਣੇ ਲੈ ਆਇਆ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਣਾ ਸਤਿਆਰਥੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਭਦੋੜ ਤੋਂ ਛੇ ਕੁਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ ਜੋ ਬਰਨਾਲਾ ਕੋਟਕਪੁਰਾ ਸਤਕ ਉਤੇ ਪੈਂਦੈ। ਗਾਰਗੀ ਦੇ ਜਨਮ ਵਾਲਾ ਕੁਆਟਰ ਅਜੇ ਵੀ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਮੇਰੇ ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਟਾਂ ਵਾਲੇ ਸਾਧ ਕੋਲ ਲੈ ਗਈ ਜਿਸ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਕਾਲੇ ਤੇ ਮੱਥੇ ਉਤੇ ਤਿੰਨ ਸੰਪੂਰਚ ਲੀਕਾਂ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਧ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਤਿੰਨਾਂ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਸਾਧ ਨੇ ਸਾਡੇ ਤਿੰਨਾਂ ਵੱਲ ਨੀਝ ਗੱਡ ਕੇ ਦੇਖਿਆ, ਅੱਖਾਂ ਮੀਚੀਆਂ, ਮੰਤਰ ਪਤਿਆ, ਹਵਾ ਵਿਚ ਹੱਥ ਘੁਮਾਇਆ ਤੇ ਆਪਣੀ ਉੰਗਲ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਕੀਤੀ ਬਸ ਇਸੇ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮਦਰਸੇ ਲੈ ਗਈ ਤੇ ਉਥੇ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗੀ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਅੱਖਰ ਮੇਰੇ ਵਿੰਡ ਵਿਚ ਪਾ ਦੇਣ ਮੈਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦਾ ਸਾਂ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬਠਿੰਡੇ ਆ ਗਏ। ਸਾਡੇ ਜੱਦੀ ਘਰ।

ਡਿੱਗੀ ਢੱਠੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜੀਹਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਭਾਤ ਬੁਟੇ ਹਨ। ਉਹਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਕਾਫੀ ਚੌਡੀਆਂ ਹਨ, ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਬਾਰੀ ਹੈ, ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਰੋਸ਼ਨਦਾਨ ਤੇ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਡਾਟਾਦਾਰ ਬੁਹਾ ਹੈ। ਕੰਧਾਂ ਦੇ ਖਲੋਪੜ ਉਖੜ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕਿਤੋਂ ਕਿਤੋਂ ਸਾਰਪਾਰ ਵੀ ਦਿਸਦਾ ਹੈ। ਗਾਰਗੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਡਾਕ ਟਿਕਟਾਂ ਤਾਂ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਅਜੇ ਤਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਹਦੇ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਦੀ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਲਈ। ਗਾਰਗੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: ਮੇਰਾ ਬਚਪਨ ਨਹਿਰ ਦੇ ਕੰਢੇ ਇਕ ਰੇਤਲੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਰਿਆ। ਇਥੋਂ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨਹਿਰ ਦੇ ਬਲਵੰਤ ਦਾ ਬਚਪਨ ਨਹਿਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਰੇਤਲੇ ਖੇਤਾਂ ਤੇ ਪੈਲੀਆਂ ਵਿਚ ਬੀਤਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਰੇਤੇ ਹਨ੍ਹੇਗੀਆਂ, ਚਰੀਆਂ ਤੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਥਾਂ ਪਰ ਥਾਂ ਵਰਣਨ ਹੈ। ਗਾਰਗੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਸੀਅਤ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਢੁੱਲ ਉਸ ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਜਿਥੇ ਮੈਂ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਖੇਡਦਾ ਰਿਹਾਂ। 22 ਅਪ੍ਰੈਲ 2003 ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਉਹਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਸਸਕਾਰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਢੁੱਲ ਬਾਠਿੰਡੇ ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਪਾਏ ਗਏ। ਗਾਰਗੀ ਬਚਪਨ ਦੇ ਕੁਝ ਸਾਲ ਸ਼ੁਹਿਰੀ ਰਿਹਿਣ ਪਿੰਡੋਂ ਬਾਠਿੰਡੇ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀਂ

ਸ਼ਹਿਣੇ ਦੀ ਨਹਿਰੀ ਕੋਠੀ ਦਾ ਖੋਲਾ ਬਣਿਆ ਉਹ ਕੁਆਰਟ ਜਿਸ ਵਿਚ 4
ਦਸੰਬਰ 1916 ਨੂੰ ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਘਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਥੋਂ ਦਸਵੀਂ
ਪਾਸ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਲਾਹੌਰ ਦੇ
ਗੋਰਮਿੰਟ ਕਾਲਜ ਤੇ ਐਫ. ਸੀ. ਕਾਲਜ
ਵਿਚ ਪਤਿਆ। ਉਥੋਂ ਉਸ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ
ਤੇ ਪੋਲੀਟੈਕਲ ਸਾਈਂਸ ਦੀ ਐਮ. ਏ.
ਕੀਡੀ। ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਆ
ਗਿਆ ਜਿਥੋਂ ਦੇਸ਼ ਬਦੇਸ਼ ਗਾਹੁੰਦਾ
ਫਿਰਿਆ। ਕਦੇ ਏਸ਼ੀਆ, ਕਦੇ ਯੂਰਪ
ਤੇ ਕਦੇ ਅਮਰੀਕਾ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜੱਦੀ
ਘਰ ਬਠਿੰਡੇ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਿਲੇ
ਕੋਲ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਸੁਲਤਾਨ ਰਜ਼ੀਆ ਬੰਦੀ ਬਾਣੀ ਗਈ
ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਗਾਰਗੀ ਨੇ
'ਸੁਲਤਾਨ ਰਜ਼ੀਆ' ਨਾਂ ਦਾ ਨਾਟਕ ਵੀ
ਲਿਖਿਆ। ਕੱਚੀ ਉਮਰ ਦੇ ਗਿਣਵੇਂ
ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਕੰਜੂਸ ਬਾਣੀਏਂ
ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬੀ ਸੁਬਦਾਂ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਵੱਡੀ
ਪੂੰਜੀ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਉਸ ਇਲਕੇ 'ਚੋਂ
ਜੋਡੀ ਉਹਦੀ ਖੱਟੀ ਉਹਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ
ਖਾਧੀ।

ਨਹੀਂ ਲਿਖਾ ਸਕੇ। ਜੀਨੀ ਨਾਰ ਤੇ
ਬਲਵੰਤ ਨਾਟਕਕਾਰ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਗਾਰਗੀ
ਨੂੰ ਸਵੈ-ਜੀਵਨਕ ਨਾਵਲ 'ਨੰਗੀ ਧੁੱਪ'
ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪ ਲਿਖਣਾ ਪਿਆ।
ਗਾਰਗੀ ਹਰ ਗੱਲ ਨਾਟਕੀ ਅੰਦਾਜ਼
ਵਿਚ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ਼ਕ ਵੀ ਤੇ ਤੋੜ
ਵਿਛੋੜਾ ਵੀ।

ਸਿਆਟਲ ਵਿਚ ਜੀਨੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੋਣ
ਸਮੇਂ ਗਾਰਗੀ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸੀ,
ਜੀਨੀ ਹੈਨਰੀ ਅਠਾਈ ਸਾਲਾਂ ਦੀ।
ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਕਿਸ਼ਾਮਾ ਵੇਖੋ, ਇਕ ਪਾਸੇ
ਛਮਕ ਜਿਹੀ ਮੁਟਿਆਰ ਜੀਨੀ, ਦੂਜੇ
ਪਾਸੇ ਉਮਰੋਂ ਢਲਿਆ ਗੋਲ ਮੌਲ
ਗਾਰਗੀ। ਕੱਦ ਕਾਠ ਤੇ ਸ਼ਕਲ ਸੂਰਤੋਂ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗਾਰਗੀ
ਦਾ ਕੱਦ ਸਵਾ ਪੰਜ ਕੁ ਛੁੱਟ ਸੀ ਜੀਨੀ
ਦਾ ਪੈਂਣੇ ਛੇ ਛੁੱਟ। ਗਾਰਗੀ ਸਾਂਵਲਾ ਸੀ
ਜੀਨੀ ਗੋਰੀ ਨਿਛੋਹ। ਗਾਰਗੀ ਦੇ ਨੈੰਣ-
ਨਕਸ਼ ਮੋਟੇ-ਠੁੱਲੇ ਸਨ, ਜੀਨੀ ਦੇ
ਤਿੱਖੇ-ਤਰਾਸ਼ਵੇ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਇਸ਼ਕ

ਉਹਦੀ ਬੇਬੇ ਪੁੰਨੀ ਕੋਰੀ ਅਣਪੜ੍ਹ ਸੀ, ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ। ਅੰਨ੍ਹੇ ਇਸ਼ਕ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰ ਉਹਨੂੰ ਏਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਉਂਦੀ ਸੀ ਨੇ ਸਿਆਟਲ 'ਚ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕਿ ਗਾਰਗੀ ਉਹਤੋਂ ਹੀ ਬੋਲੀ ਦੀਆਂ ਲਿਆ। ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਆਹ ਬਰੀਕੀਆਂ ਸਿੱਖ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਟੁੱਟਿਆ ਤਾਂ ਗਾਰਗੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, ਉਸਤਾਦ ਲਿਖਾਰੀ ਬਣਿਆ। ਜੇ ਉਹਦੀ ਬੇਬੇ ਜਿਊਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਦੇਖਦੀ ਕਿ "ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਜੀਨੀ ਨੂੰ ਸਿਆਟਲ ਵਿਚ ਮਿਲਿਆ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੇਰੇ ਡਿੱਨ ਇਸ਼ਕ ਉਹਦਾ ਪੁੱਤ ਅਨਪੜ੍ਹ ਮਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਡਿੱਨੇ ਕੁੜੀਆਂ ਪਿਆਰ ਸਿੱਖ ਕੇ ਕਿੰਨੀ ਚਤੁਰਾਈ ਤੇ ਚਲਾਕੀ ਵਿਚ ਡੁੱਬੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਡਿੱਨੇ ਨਾਲ ਵਹਾਦਾਰ, ਡਿੱਨੇ ਵੇਗ-ਮੱਤੀਆਂ, ਡਿੱਨੇ ਨਾਲ ਕੌਲ-ਕਰਾਰ ਦੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ। ਮੈਂ ਕਹਿਣ ਵਿਚ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ! ਪਰੋਸ਼ਾਨ ਸਾਂ ਕਿ ਕਿਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਂ? ਕਿਸ ਨੂੰ ਲਾਰਾ ਲਾਵਾਂ? ਕਿਸ ਨੂੰ

ਉਹਦਾ ਜਨਮ 4 ਦਸੰਬਰ 1916 ਨੂੰ
ਬਠਿੰਡੇ ਦੇ ਬਾਣੀਆ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ
ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਪਤਨੀ ਜੀਨੀ
ਉਸ ਤੋਂ 21 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ
ਨੌਕਰੀ ਪੇਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਜੰਮੀ ਸੀ।
ਜਿਵੇਂ ਇੰਦਰ ਬਾਣੀਏ ਤੇ ਬੇਗੇ ਨਾਰ ਦਾ
ਮੇਲ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਵੇਂ
ਬਲਵੰਤ ਬਾਣੀਏ ਤੇ ਜੀਨੀ ਨਾਰ ਦਾ
ਮੇਲ ਸਿਆਟਲ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਇੰਦਰ
ਤੇ ਬੇਗੇ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਪੱਟੇ ਰਾਵੀ ਵਿਚ
ਛਾਲਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਆਸਕਾਂ ਮਸੂਲਕਾਂ 'ਚ ਨਾਂ
ਲਿਖਾ ਗਏ। ਕਿੱਸਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਬੇਗੇ ਨਾਰ
ਤੇ ਇੰਦਰ ਬਾਣੀਏ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਲਿਖੇ।
ਬਲਵੰਤ ਤੇ ਜੀਨੀ ਇਸ਼ਕ ਵਿਚ ਪੱਟੇ
ਤਾਂ ਗਏ ਪਰ ਆਸਕਾਂ ਮਸੂਲਕਾਂ 'ਚ ਨਾਂ

ਯੋਥਾ ਦੇਵਾ?"
ਗਾਰਗੀ ਨੇ ਜੀਨੀ ਦਾ ਹਸਨ ਇੰਜ
ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ, "ਉਸ ਦਾ ਹਸਨ ਇਸ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਜਾਲੀਦਾਰ ਪਰਦੇ ਵਿਚੋਂ
ਡੱਬੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਛਣ ਰਹੀ
ਹੋਵੇ। ਲੰਮੀ, ਹੁਸ਼ੀਨ ਨਕਸ਼ਾਂ ਵਾਲੀ
ਜੀਨੀ ਦੀਆਂ ਨੀਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ
ਚਮਕ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਭਵਾਂ ਤੇ
ਤਿੰਮਣੀਆਂ ਕੁੱਕੀਆਂ ਤੇ ਰੇਸਮੀ ਸਨ।
ਉਸ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੇ ਲੰਮੇ ਵਾਲ ਆਬਸ਼ਾਰ
ਵਾਂਗ ਛਿੱਗਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਣ
ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੌ ਵਾਰ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਬਰਸ
ਨਾਲ ਵਾਹੁੰਦੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਵਾਲਾਂ ਵਿਚ
ਇਕ ਸੁਨਹਿਰੀ ਭਾਹ ਮਾਰਦੀ। ਉਸ ਦਾ
ਚਿਹਰਾ ਨਰਮ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ

ਅੱਲੂਤ ਕੰਬਣੀ ਸੀ-ਬਦਲੋਟੀ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ
ਕੁਝ ਕਿਰਨਾਂ ਛੋਹ ਗਈਆਂ ਹੋਣਾ। ਉਸ
ਦੀ ਮੁਸਕਾਹਟ ਜਿਵੇਂ ਧੁੱਪ ਵਿਚ ਦੁੱਧ
ਡੁੱਲਿਆ ਹੋਵੇ...।”

ਕਈ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਬਈ ਬਲਵੰਤ
ਗਾਰਗੀ ਕੋਲ ਐਸੀ ਕਿਹੜੀ
ਗਿੱਦਤਸਿੰਗੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ
ਦੀ ਲੰਮੀ ਲੰਝੀ ਮੁਟਿਆਰ, ਬੁਢਾਪੇ
ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੇ ਉਸ ਬੰਦੇ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗ
ਗਈ? ਉਹ ਗਿੱਦਤਸਿੰਗੀ ਸੀ ਉਸ ਦਾ
ਵਸ਼ਿੰਗਟਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਿਆਟਲ
ਵਿੱਚ ਡਰਾਮੇ ਦਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹੋਣਾ। ਉਹ
ਨਾਟਕਕਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਤਕਤਾ
ਡਰਾਮੇਬਾਜ਼ ਵੀ ਸੀ। ਡਰਾਮੇਬਾਜ਼ ਕੀ,
ਉਹ ਸੀ ਹੀ ਡਰਾਮਾ!

ਉਹ ਸੁਰਮਾ ਪਾਉਣਾ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਸੀ

ਸਹਿਣੇ ਦੀ ਨਹਿਰੀ ਕੋਠੀ ਦਾ ਖੋਲਾ ਬਣਿਆ ਉਹ ਕੁਝਾਟਰ ਜਿਸ ਵਿਚ 4
ਦਸੰਬਰ 1916 ਨੂੰ ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਹੋਏ। ਖੋਜ ਪੁਸਤਕਾਂ ਰੰਗ ਮੰਚ 1962
ਤੇ ਲੋਕ ਨਾਟਕ 1966 ਵਿਚ ਛੱਪੀਆਂ।
ਉਸ ਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹਨ ਲੋਹ
ਕੁੱਟ, ਧੂਣੀ ਦੀ ਅੱਗ, ਸੁਲਤਾਨ
ਰਜ਼ੀਆ, ਕਣਕ ਦੀ ਬੱਲੀ, ਸੌਂਕਣ,
ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ, ਸੋਹਣੀ ਮਹੀਨਵਾਲਾ,
ਗਗਨ ਮੈਂ ਬਾਲੁ, ਐਕਟੈਸ, ਬਲਦੇ
ਟਿੱਬੇ ਤੇ ਅਭਿਸਾਰਿਕਾ। ਇਕਾਂਗੀ
ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹਨ ਕੁਆਰੀ ਟੀਸੀ, ਪੱਤਣ
ਦੀ ਬੇਤੀ, ਪੈਂਤੇਬਾਜ਼, ਦੋ ਪਸੇ,
ਚਾਕੂ ਤੇ ਐਕਟੈਸ। ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ
ਦੇ ਨਾਟਕ, ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਦੇ
ਇਕਾਂਗੀ ਨਾਟਕ ਤੇ ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ
ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵੀ

ਜਿਹੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ
ਜੀਨੀ ਬਾਲ ਬੱਚਾ ਜੰਮ ਕੇ ਭੱਜ ਗਈ,
ਭੱਜ ਮੇਰੇ ਵਾਲੀ ਨੇ ਵੀ ਜਾਣਾ ਸੀ।
1962 ਤੋਂ 67 ਤਕ ਮੈਂ ਦਿੱਲੀ ਰਿਹਾ।
ਗੱਲ 1963-64 ਦੀ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਮੈਂ
ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਐੱਮ. ਏ. ਦਾ
ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਂ ਅਤੇ ਗਾਰਗੀ ਦੀ
ਖਸਤਾ ਕਰਾਰੀ ਸੈਲੀ ਦਾ ਕਾਇਲ ਹੋ
ਚੁੱਕਾ ਸਾਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ
ਗਾਰਗੀ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਸੱਚਿਆ।
ਉਥੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਿਲਾਅ।
ਮੈਂ ਮਲਵਈ ਬੋਲਦਾ ਹੋਣ
ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਲਾਨੇ ਦਾ
ਲੱਗਾ। ਫਿਰ ਉਹ ਸਿਆਟਲ ਦੀ

ਮੰਗਿਆ ਹੋਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀ
ਜੁਆਬ ਦੇਉਂ? ਨਾਲੋਂ ਮੇਮ ਨਾਲ ਜੱਟਾਂ
ਦੇ ਮੰਡੇ ਦੀ ਕਿਵੇਂ ਨਿਭੂ? ਉਹ ਤਾਂ
ਮੈਨੂੰ ਅੱਧਵਿਚਾਲੇ ਈ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜ-
ਜੂ।”

ਗਾਰਗੀ ਮੁਸਕਰਾਇਆ, “ਨਹੀਂ
ਭੱਜਦੀ। ਮੇਮਾਂ ਛੇਤੀ ਕੀਤਿਆਂ ਨੀ
ਭੱਜਦੀਆਂ।”

ਮੈਂ ਮਚਲਾ ਬਣਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਮੈਨੂੰ
ਬੋਡੇ ਵਾਂਗ ਇਸ਼ਕ ਕਰਨਾ ਨੀ
ਆਉਂਦਾ। ਮੇਮ ਪੱਟਣੀ ਨੀ ਆਉਂਦੀ।”

ਗਾਰਗੀ ਕਹਿੰਦਾ, “ਜਦੋਂ ਵਿਆਹ ਹੋ
ਗਿਆ ਆਪੇ ਸਾਰਾ ਕੁਛ ਆ-ਜੂ। ਤੂੰ
ਹਾਂ ਕਰਾ।”

ਪਰ ਮੈਂ ਹਾਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਗਾਰਗੀ ਦਾ
ਡਰਾਮਾ ਬਣਨੋਂ ਬਚ ਗਿਆ। ਪਰ

ਮਟਕਾਊਣਾ ਵੀ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵਡਿਆਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਭੰਡੀ ਵੀ ਕਰੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਢਕਿਆ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ, “ਮੈਂ ਗਾਰਗੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨੇਤ੍ਰਿਓ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਝੁਠੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖਰਦਬੀਨ ਨਾਲ ਤੱਕਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਦਾ ਮਰਕਜ਼ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਲਓ! ਗਾਰਗੀ! ਕਿਤਨਾ ਬੋਗਸ ਨਾਂ ਹੈ? ਕਿਸੇ ਕੁਝੀ ਦੀ ਕਲ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।”

ਗਾਰਗੀ ਦਾ ਕੁਆਰਾ ਨਾਵਲ ਕੱਕਾ ਪੱਤਾ ਤੇ ਨਾਟਕ ਲੋਹਾ ਕੁਟ 1944 ’ਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਏ। ਨੰਗੀ ਧੁੱਪ 1980, ਕਾਸ਼ਨੀ ਵਿਹੜਾ 1993 ਤੇ ਜੂਠੀ ਰੋਟੀ 1997 ਵਿਚ ਛਘੇ। ਉਸ ਨੇ 1944 ਤੋਂ 1990 ਤਕ 13 ਨਾਟਕ ਤੇ 1951 ਤੋਂ 82 ਤਕ 6 ਇਕਾਂਗੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਰਚੇ। ਅਭਿਸਾਰਕਾ 1990 ਤੇ ਟੀਰੀ ਨਾਟਕ ਐਕਟ੍ਰੈਸ 1991 ’ਚ ਲਿਖੇ। ਰੇਖਾ ਚੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨਿੰਮ ਦੇ ਪੱਤੇ 1961, ਸੁਰਮੇ ਵਾਲੀ ਅੱਖ 1964, ਕੌਡੀਆਂ ਵਾਲਾ ਸੱਥ 1980, ਹੁਸੀਨ ਚਿਹਰੇ 1985 ਤੇ ਸ਼ਰਬਤ ਦੀਆਂ ਘੁੱਟਾਂ 1990 ਵਿਚ ਛਧੀਆਂ। ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸਫਰਨਾਮਾ ਪਤਾਲ ਦੀ ਪਰਤੀ ਤੇ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਛੁੱਲ੍ਹੇ ਬੇਰ 1958 ਅਤੇ ਕਾਲਾ ਅੰਬ ਤੇ ਮਿਰਚਾਂ ਵਾਲਾ ਸਾਧ 1983 ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਡਰਾਮੇ ਕੀਤੇ ਤੇ ਡਰਮਿਆਂ ਦੀ ਖੱਟੀ ਖਾਧੀ। ਡਰਮਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ’ਤੇ ਕਰਜਨ ਰੋਡ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ‘ਕੋਠੀ’ ’ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਮਾਈ ਰੱਖਿਆ, ਸੋਹਣੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕੀਤੀ, ਡਰਮਿਆਂ ਦੇ ਦੇਸੀ ਤੇ ਬਦੇਸੀ ਸ਼ੋਆ ਕੀਤੇ, ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਸੈਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦਾ ਵਿਜ਼ਟਿੰਗ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰਿਹਾ, ਅਕੈਡਮੀਆਂ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਲਏ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਬੇਟਰ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੋਹੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬਣਿਆ, ਫਿਲਮੀ ਪਟਕਸ਼ਾਵਾਂ ਤੇ ਸੀਰੀਅਲਾਂ ਦਾ ਲੇਖਕ ਬਣ ਕੇ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲੇ ’ਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਆਫ਼ ਐਮੀਨੈਂਸ ਦੀ ਪਦਵੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲੋਂ ਅੱਧੀ ਉਮਰ ਦੀ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਵਿਅਹ ਕੀਤਾ। ਜਿਹੜੇ ਉਹਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸਫ਼ਲ ਸੇਲਜ਼ਸਮੈਨ ਕਿਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਸੱਚੇ ਹਨ, ਪਰ ਸੀ ਉਹ ਕਮਾਲ ਦਾ ਡਰਮੇਬਾਜ਼। ਡਰਮੇਬਾਜ਼ ਵੀ ਐਸਾ ਕਿ ਛੇਤੀ ਕੀਤਿਆਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਣ ਦਿੰਦਾ ਬਈ ਉਹ ਡਰਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਿਹੈ!

ਇਕ ਡਰਾਮਾ ਤਾਂ ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਉਹਦਾ ਪਾਤਰ ਨਾ ਬਣਿਆ। ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਜਿਹੋ ਜਿਹੀ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਉਹੋ ਪ੍ਰਾਨੀ ਅਥਵਾ ਬਚ ਸਕਿਆ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਡਰਾਮੇ ਦਾ ਆਪ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੀਨੀ ਗਾਰਗੀ ਦੇ ਬੱਚੇ ਜੰਮ ਕੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਭੱਜ ਗਈ। ਸੈਂ ਤੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਹਰਜੀਤ 1990 ’ਚ ਅਮਰੀਕਾ/ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੈਰ ’ਤੇ ਗਏ। ਬੇਕਰਜ਼ਦੀਲ ਤੋਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸਿਆਟਲ ਵਿਚ ਦੀ ਲੰਘੇ ਤਾਂ ਸੈਂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਜੇ ਮੈਂ ਗਾਰਗੀ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਆਹ ਮੇਰੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੋਣਾ ਸੀ ਤੇ ਤੂੰ ਭਾਗਵਾਨੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੇ ਘਰ ਨੂੰ ਭਾਗ ਲਾਉਣੇ ਸੀ?”

ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਛੇਡਦੇ ਹੱਸਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਬਲਵੰਡ ਗਾਰਗੀ ਤੇ ਜੀਨੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਸ ਸਫਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹਾਲ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਫਰਨਾਮੇ ‘ਅੱਖਾਂ ਵੇਖ ਨਾ ਰੱਜੀਆਂ’ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ।

ਹੁਣ ਵੀ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਿਆਟਲ ਜਾਨਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਹਰ ਵਾਰ ਬਲਵੰਡ ਗਾਰਗੀ ਯਾਦ ਆ ਜਾਂਦੇ। ਉਹ ਉਥੇ ਵਿਆਹਿਆ ਜੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਿਆਟਲ ਜਾ ਕੇ ਜੀਨੀ ਵੀ ਯਾਦ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹਦੀ ਭੈਣ ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ ਹੈਨਰੀ ਵੀ। ਜਿਥੇ ਮੈਂ ਗਾਰਗੀ ਦਾ ਡਰਾਮਾ ਬਣਨੋਂ ਬਚ ਗਿਆ ਉਥੇ ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ ਹੈਨਰੀ ਵੀ ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ ਸੰਧੂ ਬਣਨੋਂ ਬਚ ਗਈ! ਰੱਬ ਜਾਣੇ ਉਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੋ ਚੰਗਾ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗੀ?

ਫਰਜ਼ੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਵਰਕਰ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਬਣ ਗਏ ਕਾਲ

-विस्तृं गुप्त

ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਰਜ਼ੀ ਮੈਂਬਰਸਿਪ ਤੇ
ਫਰਜ਼ੀ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਭੈਡੇ ਨਤੀਜੇ ਸਹਿ
ਰਹੀ ਹੈ ਭਾਜਪਾ। ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਰਜ਼ੀ
ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਭੈਡੇ
ਨਤੀਜੇ ਇਹ ਨਿਕਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ
ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਆਪਣੀ ਸਾਖ
ਲਗਾਤਾਰ ਗੁਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਭਾਜਪਾ
ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਫ਼ਨ ਹੋ ਰਹੀਆਂ
ਹਨ। ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਜਨ-
ਆਧਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅਤਾ ਲਗਾਤਾਰ
ਛਿੱਗ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਿਮਟ ਰਹੀ ਹੈ,
ਭਾਜਪਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਫਰਜ਼ੀ
ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ
ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਬਾਬਾਰ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ
ਵੋਟਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ।

ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਫ਼ਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਭਾਜਪਾ
ਸਰਕਾਰਾਂ, ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਛਿੱਗਦੀ
ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਾਖ, ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ
ਡਿਗਰੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅਤਾ ਕੀ
ਮੌਦੀ ਲਈ ਖਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਮੌਨੀ
ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੋ? ਨਰਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਤੇ
ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਜੋੜੀ ਵੀ ਸੂਬਿਆਂ
ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ
ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਰਹੀ? ਕੀ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ
ਆਪਣੀ ਮੈਂਬਰਸਿਪ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ
ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਾਂਚਣ-ਪਰਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ?
ਕੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਨੇਤੇ
ਅਸਮਰੱਥ, ਜਨ-ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾ
ਹਨ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨ ਪਰਖ ਦੀ
ਘਾਟ ਹੈ, ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨ
ਦੂਰਦਰਸ਼ਿਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?

ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਨੇਤਾ ਨਿਰਦਰ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਤੱਕ ਪੁੱਚਾਉਣ ਵੱਚ ਸਫਲ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ? ਕੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਵਿੱਚ ਬੋਹੁੰਦ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਸਮਸ਼੍ਵਰ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਪੁਰਤ ਕਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਪੁਰਤ ਕਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਬਲ ਤੇ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀਰਤਾ ਕਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਆਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਵੇਖਦੇਰੀ ਲਿਡਰਸਿਪ ਵੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਟ੍ਰਿਸਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਾਫ਼ ਸਮਝ ਵਿਕਸਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਵੇਗ ਕਿ ਨਿਰਦਰ ਮੌਦੀ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਚਮਤਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਹਜੂਦ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਕਿਉਂ ਹਾਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਗਪਾ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲਾਂ ਤੋਂ ਸਹਿਯੋਗ ਕੀ ਲੈਣਾ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਿਹਾ, ਸਗੋਂ ਸਿਧਾਂਤ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮੱਝਤਾ ਕਰਨਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਗੱਲ ਬੈਠ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਸੱਤਾ ਖਾਤਰ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਮੱਝਤਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸੁੱਚਤਾ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਲਗਾਤਾਰ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਰਹੀ ਹੈ? ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲੋਂ ਨਾਲੋਂ ਤਿੰਨ ਰਜਾਂ ਤੋਂ ਸੱਤਾ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਸੂਬੇ ਮੁੱਖ ਰੇਹ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਜਨ ਆਧਾਰ ਜਨਸੰਘ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣੀਆਂ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਇਹ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੋਰਾਲੰਬੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਬੋਡੀ ਜਨਤਾ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਸੀ, ਜਨਤਾ ਬਦਲਾਅ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਹਾਰ ਗਏ। ਇਹ ਤਰਕ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਕਿਹੜਾ ਤਰਕ ਭਾਜਪਾ ਕੋਲ ਸੀ? ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਵਸੂਲਧਾ ਰਾਜੇ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਸਾਲ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਹਾਰ ਹੋਈ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਹਾਰ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਖਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਇਸ ਘੰਟੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੁਣ ਸਕੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨ ਪੱਖੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ

ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਸਫਲ ਸਾਬਿਤ
ਹੋਈ ਹੈ।
ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਵਸੰਧਰਾ ਰਾਜੇ
ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਸ਼ਰ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਕੁਝ
ਸਬਕ ਲੈਂਦੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ
ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ
ਅਪਮਾਨ ਜਨਕ ਸਬਿਤੀ 'ਚੋਂ ਲੰਘਣ
ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਾ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ
ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਆਪਣੇ
ਪਿਛਲੇ ਅੰਕਤੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪੁੰਚ ਸਕੀ,
ਬਹੁਮਤ ਤੋਂ ਕਾਢੀ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਈ।
ਚੰਟਾਲਾ ਪਰਵਾਰ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਨਵੀਂ
ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਗਠਜੋੜ
ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ
ਗਠਜੋੜ ਦਲ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ
ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ
ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ
ਧੱਕਾ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ
ਵਿੱਚ ਲੱਗ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕਿੰਨਾ
ਮਹੱਤਵ ਪੂਰਨ ਸੂਬਾ ਹੈ, ਇਹ ਕੌਣ
ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ? ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ
ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਹੀ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਸਿਆਸੀ
ਸੰਦੇਸ਼ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੱਖਣ ਦੇ
ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ
ਹੈ, ਦੱਖਣ ਦੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ
ਨੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼
ਕੀਤੀ ਹੈ।
ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰਾਂ
ਲੀਡਰਾਂ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜਨ
ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ-ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਅਤੇ
ਹੰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ

ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਕੌਂਕਨੀ ਹੰਕਾਰੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਇੱਤੀ। ਭਾਜਾ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੀ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੁਕ ਗਈ। ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂਕੜੇ ਮੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਜਮੀਨਾਂ ਕਰਵ-ਇਆ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਦੀ ਹਿੰਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀ ਕਾਰਨ ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਉਤਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਖੱਤੜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚੰਗੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੂਬਾਈ ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਸਾਧਨ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਵੀਰਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਸਕੀ। ਰਾਬਰਟ ਵਾਡਰਾ ਅਤੇ ਹੁੱਡਾ ਦੇ ਡਿਸਟਾਚਰ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਲਾ ਸਕੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਸਨਤਾ ਨੇ ਰਾਬਰਟ ਵਾਡਰਾ ਅਤੇ ਹੁੱਡਾ ਦੇ ਡਿਸਟਾਚਰ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਜਾ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਸੌਂਪੀ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੇਵੇਂਦਰ ਫਤਨਵੀਸ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ। ਦੇਵੇਂਦਰ ਫਤਨਵੀਸ ਤੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡੀ ਉਮੀਦ ਸੀ। ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਫਿਲਮੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ੇਹਾਦੀਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਪਾਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੀਆਂ ਬਾਗੀ ਤੇਵਰ ਵਾਲੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ 'ਤੇ

ਰੇਲ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਸਿਵ ਸੈਨਾ
 ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ
 ਧੰਧ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਸਰਗਰਮ ਸੀ।
 ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਗਠਜੋੜ ਵਿੱਚ
 ਲੜਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿਵ ਸੈਨਾ
 ਧੰਧ ਬਦਲਵੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।
 ਫੜਨਵੀਸ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਕੋਈ ਦੂਜਾ
 ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ
 ਸਿਵ ਸੈਨਾ ਦੀ ਕਬਰ ਪੁੱਟ
 ਹੈ।
 ਏਹੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਹਾਰ
 ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਦੋ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਇੱਕ
 ਜੀਤੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੇ ਦੂਜਾ ਫਰਜੀ
 ਕਰ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਮਿਸਡ ਕਾਲ ਦੇ
 ਗਰ ਤੇ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਵੰਡੀ ਹੈ।
 ਰਸ਼ਿਪ ਵੰਡਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਜਪਾ ਨੇ
 ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ
 ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧੀ ਹਨ, ਫਰਜੀ
 ਜੇਹਾਦੀ ਹਨ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ
 ? ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਇਥੇ ਦੇਖਣੀ
 ਤਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ
 ਪਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਗਿਣਤੀ ਇੱਕ
 3 48 ਲੱਖ ਹੈ, ਪਰ ਪਿਛਲੀਆਂ
 ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ
 ਪਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਰੋੜ 34
 ਵੇਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ, ਭਾਵ 14 ਲੱਖ
 ਰਾਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਵੇਟਾਂ ਪਾਈਆਂ
 ਆਂ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ
 ਸਿਰਫ 105 ਨਹੀਂ, ਲਗਭਗ
 0 ਦੇ ਲਗਭਗ ਸੀਟਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ।
 ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ

ਟਰ ਵਿੱਚ ਅਪਮਾਨ ਜਨਕ
ਤੀ ਦਾ ਭੈਤਾ ਨਤੀਜਾ ਨਾ
ਪੈਂਦਾ। ਇਹੀ ਸਥਿਤੀ
ਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ
ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਣ
ਭਾਜਪਾ ਅੰਦਰ ਫਰਜੀ
ਅਤੇ ਫਰਜੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ
ਹੈ। ਫਰਜੀ ਵਰਕਰ ਅਤੇ
ਨੇਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਇਥੇ ਸਿਰਫ
ਖੱਬੋਗਣ ਤੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਮਲਾਈ
ਬਾਅਦ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਲੈਣ
ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹੈ।
ਵਰਕਰ ਅਤੇ ਫਰਜੀ ਨੇਤਾ ਦੇ
ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ
ਗਈ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਕੇਂਦਰੀ ਨੇਤਾ
ਪਰਿਤ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ
ਕਰਦੇ, ਸਗੋਂ ਅਪਮਾਨਿਤ ਵੀ
ਹਨ। ਵੱਡੇ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ
ਸਿਰਫ ਫਰਜੀ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ
ਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ,
ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਦੇ ਹਨ,
ਤ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਠਾਵਾਨੇ ਵਰਕਰ
ਗਰੀ, ਮੰਤਰੀ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ
ਉਪਰੋਂ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਪ੍ਰੰਚ
ਜਪਾ ਦੇ ਸਮਰਪਿਤ ਅਤੇ
ਏਨ ਵਰਕਰਾਂ 'ਤੇ ਛਾਂਟੇ ਮਾਰਦੇ
ਸ ਦਾ ਭੈਤਾ ਨਤੀਜਾ ਹੁਣ
ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ
ਕਾਲ ਨਾਲ ਫਰਜੀ ਸੈੰਬਰ
ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਭੈਤਾ ਨਤੀਜਾ
ਪਾ ਹੀ ਭੋਗੇਗੀ।

ਪਤੀ, “ਦਾਨ ਕੀ ਕਰਨੇ ਹਨ, ਸੁੱਟ
ਹੀ ਦੇ।”

ਪਤਨੀ, “ਨਹੀਂ ਜੀ, ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ
ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗਰੀਬ ਤੇ ਭੁੱਖੀਆਂ-
ਪਿਆਸੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਹਨ, ਕੋਈ ਵੀ
ਪਹਿਨ ਲਵੇਗੀ।”

ਪਤੀ, “ਤੇਰੇ ਨਾਪ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਜਿਸ
ਨੂੰ ਆਉਣਗੇ, ਉਹ ਭੁੱਖੀ-ਪਿਆਸੀ
ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ?”

ਪਤੀ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਛਿਲਵਾ ਕੇ ਅਤੇ
ਅੱਖ ਸੁਜਾ ਕੇ ਘਰ ਆਇਆ। ਪਤਨੀ
ਨੇ ਘਬਰਾ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ, “ਇਹ ਕੀ
ਹੋਇਆ ਜੀ?”

ਪਤੀ, “ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਔਰਤ
ਸਕੂਟੀ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਕੇ ਨਿਕਲ
ਗਈ।”

ਪਤਨੀ, “...ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਕੂਟੀ ਦਾ
ਨੰਬਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ, ਕੌਣ ਸੀ?”

ਪਤੀ, “ਨਹੀਂ, ਦਰਦ ਕਾਰਨ ਸਕੂਟੀ
ਦਾ ਰੰਗ ਤੇ ਨੰਬਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖ
ਸਕਿਆ, ਪਰ ਗੋਰੀ ਤੇ ਸੁਨਹਿਰੀ
ਵਾਲਾਂ ਵਾਲੀ ਸੀ, ਹਰੇ ਰੰਗ ਦਾ ਸੂਟ
ਪਾਇਆ ਸੀ, ਗੁਲਾਬੀ ਚੂੜੀਆਂ,
ਗੂੜੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀ ਲਿਪਸਟਿਕ,
ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀਰੇ ਦੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ
ਸਨ, ਹੱਥਾਂ 'ਤੇ ਮਹਿੰਦੀ ਲੱਗੀ ਸੀ
ਅਤੇ ਹਾਂ, ਸੱਜੀ ਗੱਲੁ 'ਤੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਨੇੜੇ
ਤਿਲ ਵੀ ਸੀ।”

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆਂ ਪਤੀਦੇਵ ਦੀ ਦੂਜੀ
ਅੱਖ ਵੀ ਸੁੱਜ ਗਈ।

ਹਲਕਾ ਫੁਲਕਾ

ਪਤਨੀ, “ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਜੀ,
ਪਰਾਹੇ ਕੁਝਤੇ ਦਾਨ ਕਰ

“ਦਾਨ ਕੀ ਕਰਨੇ ਹਨ, ਸੁਟ
ਲਾਵੀਆਂ ਗਰੀਬ ਤੇ ਭੁੱਖੀਆਂ-
ਜੀਆਂ ਅਰਤਾਂ ਹਨ, ਕੋਈ ਵੀ
ਲਵੇਗੀ।”

“ਤੇਰੇ ਨਾਪ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਜਿਸ

ਉਣਗੇ, ਉਹ ਭੁੱਖੀ-ਪਿਆਸੀ
ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ?”

ਹੱਥ-ਪੈਰ ਛਿਲਵਾ ਕੇ ਅਤੇ
ਜੁਜਾ ਕੇ ਘਰ ਆਇਆ। ਪਤਨੀ
ਬਰਾ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ, ‘ਇਹ ਕੀ

“ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਔਰਤ
ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਕੇ ਨਿਕਲ

“...ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਕੂਟੀ ਦਾ
ਨੋਟ ਕੀਤਾ, ਕੌਣ ਸੀ?”

ਨਹਾ, ਦਰਦ ਕਾਰਨ ਸੁਣਟਾ
ਗ ਤੇ ਨੰਬਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖ
ਾ, ਪਰ ਗੋਰੀ ਤੇ ਸੁਨਿਹਿਰੀ

ਵਾਲਾ ਸਾ, ਹਰ ਰੰਗ ਦਾ ਸੂਟ
 ਆ ਸੀ, ਗੁਲਾਬੀ ਚੂਡੀਆਂ,
 ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀ ਲਿਪਸਟਿਕ,
 ਵਿੱਚ ਹੀਰੇ ਦੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ
 ਹੱਥਾਂ 'ਤੇ ਮਹਿੰਦੀ ਲੱਗੀ ਸੀ
 ਗਾਂ, ਸੱਜੀ ਗੱਲ੍ਹੁ 'ਤੇ ਬੁੱਲ੍ਹੁਂ ਨੇਤੇ
 ਵੀ ਸੀ।”
 ਦੱਸਦਿਆਂ ਪਤਿਦੇਵ ਦੀ ਦੂਜੀ
 ਵੀ ਸੁੱਜ ਗਈ।

www.BramptonTopRelator.com
JAG AUJLA
 REAL ESTATE BROKER
 DIR: 416-371-7777
 j.aujla@rogers.com www.jagaujla.com

RE/MAX Realty Specialist Inc., Brokerage
 (Independently Owned and Operated)
 Off: 905-456-3232

Other Realtors only Promise
 But **JAG AUJLA SOLD YOUR HOME WITH**
GUARANTEED
OR HE'LL BUY IT!*

*Some Conditions Apply

Call For a Quick & Free Home Evaluation
www.BramptonQuickHomeEvaluation.com

Urgently Need New Listing in Brampton/GTA Call Jag Today To Sell Your Property For Top \$\$\$ & Accurate Price

SOLD

BRAMPTON \$679,905
 ਚਿੰਗਕਸ਼ੀ/ਵੀਲੀਅਮ ਪਾਕਵੇ
 SOLD \$20,000 OVER ASKING PRICE

BRAMPTON \$644,905
 ਬਰੈਮਲੀ ਰੋਡ/ ਸੈਡਲਵੁਡ

ਬਹੁਤ ਸੋਚਣਾ 3+3 ਵੈਡਰਮ ਮੋਡ 5 ਵਾਸਤ੍ਰਮ ਦੇ ਛਿਟੇਚਡ
 ਡਬਲ ਸੱਥੀ ਪਥ ਨੂੰ ਵਿਨਿਓ ਥੈਸਮੈਟ, 4 ਕਾਰਾ ਦੀ
 ਪਾਂਖਿੰਗ ਆਨ ਗਰਜਾ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਖੀਡਾਸ, ਵੱਡ
 ਫਲੜ, ਨਵੇਂ ਰੂਡ ਮਿੰਗ, ਸਟੇਨਲੈਸ ਸਟੋਲ
 ਅਪਲਾਈਸਮ, ਸਕੂਲ, ਬਸ ਸਟਾਪ, ਆਦਿ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ
 ਨੇਂਤੇ।

BRAMPTON \$849,905
 ਵੈਨਲੈਸ/ਵੈਨ ਕ੍ਰੂ

ਸਾਫ-ਸੁਖਾ 4 ਵੈਡਰਮ ਕੇ 4 ਵਾਸਤ੍ਰਮਾਂ ਦੇ ਛਿਟੇਚਡ
 ਹਾਰਵਿੱਡ ਫਲੜ, ਡਬਲ ਫੇਰ ਵਿਨਿਓ ਥੈਸਮੈਟ, ਸਟੇਨਲੈਸ
 ਸਟੋਲ ਅਪਲਾਈਸਮ, ਮੇਨ ਫਲੜ ਨੂੰ 9 ਫੁੱਟ ਸਿੱਖਿਆ,
 ਸੋਹੜੀ ਇਟ ਇੱਥ ਕਿੱਚਨ, ਸਕੂਲ, ਪਾਰਕ, ਪਲਯਾ ਆਦਿ
 ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਨੇਂਤੇ।

3 Car Garage
 BRAMPTON

ਗੋਰਵੇ/ਕੰਟਰੀਸਾਇਟ

ਸੋਹੜਾ ਤੇ ਸਾਫ-ਸੁਖਾ 4 ਵੈਡਰਮ (approx.4100 sqft), 5
 ਵਾਸਤ੍ਰਮ ਵਾਸਤ੍ਰਮ ਦੇ ਛਿਟੇਚਡ ਘਰ, ਕੋਸਟਾਰਿਕਾ ਨੂੰ ਸੋਪਰਿੰਟ
 ਇੰਡੀਸ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪਗਰੇਡਾਂ, 3 ਕਾਰ ਗਰਜਾ,
 ਸਟੇਨਲੈਸ ਸਟੋਲ ਅਪਲਾਈਸਮ, ਸਕੂਲ, ਪਾਰਕ, ਪਲਯਾ
 ਆਦਿ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਨੇਂਤੇ।

3 Car Garage
 BRAMPTON \$1,679,905
 ਕਰੀਨ/ਮਿਸਿਸਾਗਾ ਰੋਡ

ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ 5+1 ਵੈਡਰਮ (approx.5000 sqft), 5 ਵਾਸਤ੍ਰਮ ਦੇ
 ਘਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ +3 ਕਾਰ ਗਰਜਾ, +7 ਕਾਰਾ ਦੀ ਚਾਰਚ
 ਪਾਰਿਗਾ, 10 ਫੁੱਟ ਸੀਕਿੰਗ, ਦੁਸ਼ਗ ਫਲੜ ਤੇ ਬੋਸਮੈਟ 9
 ਫੁੱਟ ਸੀਲਿੰਗ, ਲੱਡ ਵਿਦ ਟਨਸ ਆਫ ਅਪਗ੍ਰੇਡ, 90
 ਪੈਟ ਲਾਈਟਸ, ਹਾਰਵਿੱਡ ਫਲੜ, ਮਾਸਟਰ ਬੈਡਰੂਮ ਨੂੰ 4 ਪੀਸ ਇਨ ਸੂਟ ਤੇ
 ਵਾਕ ਇਨ ਰਲੋਸਟ, ਸਕੂਲ, ਪਲਯਾ, ਆਦਿ ਦੇ ਨੇਂਤੇ।

GUELPH \$529,905
 ਗਲਡ, ਉਨਟਾਰੀਓ

ਗੁਰ ਘਰ ਦੇ ਨੇਂਤੇ, 6 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਤੇ ਸਾਫ-ਸੁਖਾ 3
 ਵੈਡਰਮ, 4 ਵਾਸਤ੍ਰਮ ਦੇ ਸੈਰੀ ਵਿਟੈਚ, ਡਬਲ ਸਟੋਰੀ ਕੁੱਝੀ
 ਟਾਊਨ-ਹਾਊਸ ਫੋਨਿਸਡ ਬੈਸਮੈਟ ਵਿੱਚ rec room,
 ਲੰਮੀਨੇਟ ਫਲੜ, ਮਾਸਟਰ ਬੈਡਰੂਮ ਨੂੰ 4 ਪੀਸ ਇਨ ਸੂਟ ਤੇ
 ਵਾਕ ਇਨ ਰਲੋਸਟ, ਸਕੂਲ, ਪਲਯਾ, ਆਦਿ ਦੇ ਨੇਂਤੇ।

Grand Upholstery Ltd Sofa Company Originality in Every Piece

- ਪੁਰਾਣੇ ਸੋਫਿਆਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
- ਟੌਪ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੀ ਫੋਮ ਅਤੇ ਸਪਰਿੰਗ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- ਆਪਣੀ ਮਨਪਸੰਦ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ L Shape ਡਿਜਾਇਨ ਅਤੇ ਰੰਗ ਚੁਣ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹੋ।
- ਕੱਪੜਾ ਚਾੜ ਕੇ ਪੁਰਾਣਾ ਸੋਫਾ, ਡਾਇਨਿੰਗ ਚੇਅਰ ਨੂੰ ਨਵਿਆਂ ਵਰਗਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ
 ਆਰਡਰ ਦੇ ਕੇ ਨਵੇਂ ਸੋਫੇ ਦੂਜੇ ਸਟੋਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਦੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਕੁਆਲਿਟੀ ਮੂਰੌਂ ਬੋਲਦੀ ਹੈ

Tel: 905.791.2888 Cell: 647.293.3212
 2053 Williams Pkwy, Unit -45, Brampton | Email: grandupholstery@gmail.com

Auto | Home | Commercial & Business Insurance

10 ਸਾਲਾਂ ਦੋਵੱਹੀ ਦਾ ਤਜਰਬਾ
Arvinder Aujla
 Account executive
 416-566-4232

Competitive & Best Rates
 Deals with more than
 15 Insurance Companies
aujla@connexinsurance.com

Get Combo Package for
 Auto & Home Plus
 get a 15%-20% discount

7050 Bramalea Rd, Unit 12, Mississauga, ON L5S 1T1

New City Pizza & Kamal Sandhu Real Estate Present

BHNGRA FITNESS
 ENJOY DANCING, STAY FIT
647.685.1685
www.BhangraFitness.ca | bhangrafitness1@gmail.com

Offering Bhangra Classes For All Ages
 Now Open 6 Days a Week

50 Lacoste Blvd, Unit-112 Brampton, ON L6P 3Z8

REXDALE BODY SHOP USED CAR SALE

CHEEMA
 LOWEST PRICE IN TOWN
 Towing Service Car Paint Starts \$799* upto 100% Deductible Paid*

Specialization In:
 * All Kinds of Body Work
 * Auto Glass Windshield
 * Denting, Painting & Welding
 ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇੰਸ਼ੋਰੇਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

SPECIAL PAINT JOB \$779

RENTAL CAR PROVIDED

25 years of Canadian Experience
 OPEN MON - SAT 9AM TO 7PM

Call Rick or Manminder Cheema: 416.749.9596 / 416.951.6431

www.AABODYSHOP.ca
mcheemaaaa@hotmail.com

ਸਸਤੀਆਂ ਹਵਾਈ ਟਿਕਟਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਉ-ਵੇ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ

AIR TICKETS

International & Domestic Air Tickets
 • Cheapest Air Fares
 • Price Match Guaranteed
 • 24/7 Emergency Services
 • Reliable & Excellent Customer Service
 • 100% Customer Satisfaction

CRUISES

Travel Worry Free With Insurance
 • Super Visa Insurance
 • Visitor to Canada
 • Trip Cancellation
 • Trip Interruption
 • Manulife

VACATIONS

Call Us For Guaranteed Lowest Airfare
ANY Airline Time Destination Around the World

7015 Tranmere Dr. Unit- 8, Mississauga, ON L5S 1T7
 Tel: 905 362 0937 | Fax: 1 855 897 0900
 E-mail- info@nuwaytravels.com

IFS INTERSTATE FREIGHT SYSTEMS INC.

A/Z ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ

USA, Montreal, Montreal Local Within Ontario
 ਤੇ Local GTA ਤੇ Cambridge ਵਾਸਤੇ AZ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Also Hiring Owner Operators
 for local work & US

- 2 ਸਾਲ ਦਾ Experience, USA ਵਾਸਤੇ Fast Card ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ
- ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦਾ CVOR Abstract ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

Please send resume at:
safety@interstatefreightsystems.com

Call: 416-452-0677

